

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

MAJ 1997/5

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Knjižnica Andragoškega centra Slovenije - po petih letih dela in selitvi v novi prostor ● Dr. Vida A. Mohoričič Špolar - članica izvršnega odbora ESREA ● Potek raziskovalne naloge "Evaluacija politike izobraževanja delovne sile s poudarkom na izobraževanju brezposelnih - 2. del" ● Obiski študijskih krožkov II ● In kaj je novega na Borzi ● Gorenjska bogatejša za dve novi središči za samostojno učenje ● Kurikularna prenova izobraževanja ● Ugotavljanje stanja na področju izobraževanja odraslih ● O delu Programске kurikularne komisije za programe iz 7. člena ZOI ● Novička o delu Programске komisije za osnovno izobraževanje odraslih ● Velik dogodek za enote za izobraževanje odraslih na srednjih šolah ● S kongresa pedagoških delavcev ● Vloga klasifikacij v prenovi poklicnega izobraževanja ● Letni posvet andragogov ▲ **S POTI** ● Mednarodno srečanje v Princetonu (ZDA) ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Študijski krožki na Postojnskem ● Dan Zemlje na Gori ▲ **IŠČEMO PRAVE IZRAZE** ● Delavnica ali dejavnica ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ● 4. letna konferenca EDINEB ● Kako uspevati v 21. stoletju ▲ **OBVESTILO** ● Razpis nagrad Republike Slovenije na področju šolstva za leto 1997 ▲ **PREBRALI SMO ZA VAS** ● Ustvarjanje vseživljenjskih učnih skupnosti ▲ **IN MEMORIAM** ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednik: Peter Monetti

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novosti v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
  - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Besedila lektorira Marjana Kunej, Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 444 978, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

RFC-822: tajnistvo.saec@infosol.mss.edus.si

DECnet: RAZOR::LJACRS

DOMAČE NOVIČKE

Knjižnica Andragoškega centra Slovenije Po petih letih dela in selitvi v novi prostor

Že nekaj obiskovalcev je ob prihodu v knjižnico vprašalo, ko so videli knjige na policah (trenutno jih je nekaj več kot 2500), ali so to vse knjige, ki jih imamo. V šali sem jim odgovoril, ali jih potrebujejo več. Vsekakor sodi naša knjižnica med najmanjše, in to ni nič presenetljivega. V njej šele pet let zbiramo publikacije z ozkega, specialnega (od tod tudi oznaka za tovrstne knjižnice) področja - izobraževanja odraslih. Poleg teh je tudi nekaj beriva o izobraževanju otrok oziroma mladine, psiholoških in socioloških temah, gospodarstvu, vodenju in organizaciji poslovanja, razvoju kadrov in drugem.

Novе knjige smo kupovali glede na denarne možnosti. Presenetljivo veliko knjig smo dobili v dar. Od organizacij, ki so nam podarile knjige, naj omenim Državni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih za Anglijo in Wales (NIACE), Enoto za pismenost in temeljne spretnosti odraslih iz Londona (ALBSU, sedaj Basic Skills Agency), Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (CEDEFOP), Inštitut za izobraževanje odraslih iz Salzburga, Dokumentacijski center Unescovega mednarodnega urada za izobraževanje iz Ženeve, Learning Resources Network (LERN) iz ZDA, od posameznikov pa gospoda Jindro Kulícha iz Vancouvra, gospo Carol E. Kasworm iz Univerze Tennessee, Knoxville, gospoda Petra Jarvisa iz Univerze Surrey in gospoda Jožeta Valentinčiča.

Gospod Jože Valentinčič nam je podaril zbirko knjig o izobraževanju odraslih, ki jih je sam napisal, ki sodijo v temeljna domača dela s tega področja in jih seveda ni mogoče več kupiti. Ker je razprodanih vrsta knjig, ki sodijo med temeljna dela o izobraževanju odraslih in ki jih takšna knjižnica mora imeti, smo se odločili, da jih fotokopiramo (brez strahu pred sankcijami po zakonu o avtorskih pravicah).

Pri pripravi seznama tujih časnikov in revij, ki smo jih naročili, smo se temeljito poglobili in premislili ter posvetovali, da bi izbrali res najboljše. Trenutno smo naročeni na 30 tujih časnikov in revij ter 29 domačih. Poleg teh smo zaprosili vse, ki izdajajo brezplačne časnike in revije o izobraževanju odraslih, da nas uvrstijo na seznam prejemnikov, da bi čim več izvedeli, kaj se dogaja po svetu. Oddolžiti se jim poskušamo z našim biltenom *Novičke* (v angleškem jeziku); navsezadnje se tudi mi lahko s čim pohvalimo.

Velika večina publikacij, tako knjig kot časnikov in revij, je v angleškem jeziku. Tu in tam se pojavi kakšen obiskovalec, ki zna nemško; literatura v nemškem jeziku tako ostaja neuporabljena. Spomnim se obiskovalke, ki je iskala literaturo o verskem izobraževanju v Avstriji, toda v angleškem jeziku; seveda bi našla več, če bi prišlo v poštev tudi slovstvo v nemščini. Knjig v francoskem, španskem, italijanskem jeziku sploh ne naročam, saj bi ostale neprebrane.

Med zunanjimi obiskovalci je največ študentk andragogike, obiščejo nas tudi študentje drugih fakultet, ki se ukvarjajo z izobraževalnimi temami pri dodiplomskem ali dodiplomskem študiju, raziskovalci pa tudi "izvajalci" izobraževanja odraslih.

Z vpeljavo skupnega računalniškega kataloga slovenskih knjižnic COBISS so največ pridobile ravno specialne knjižnice. Njihov fond je tako postal dosti bolj "dostopen" v knjižnični ponudbi, povečala se je izposoja, s tem pa tudi izkoriščenost naložbe v nakup strokovne literature.

Naša knjižnica, kot podobne knjižnice, se torej ne bo hvalila s količinskimi kazalniki tj. številom enot in številom obiskovalcev. Naša odlika bo kakovost: da bomo nabavljali najboljše knjige in revije o izobraževanju odraslih ter jih obdelali tako, da bodo uporabniki čim večkrat in čim lažje našli prave.

Vabljeni torej v preurejeno knjižnico ob "starih" urah: ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ter sredo in petek od 10. do 12. ure. Lahko pa nas obiščete tudi ob drugem času, če se prej dogovorite s knjižničarjem (telefon 061 444 978).

Peter Monetti, ACS

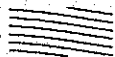
Dr. Vida A. Mohorčič Špolar - članica izvršnega odbora ESREA

V Evropskem združenju raziskovalcev izobraževanja odraslih (ESREA) so to pomlad volili nove člane izvršnega odbora. Od petnajstih nominiranih kandidatov, ki so jih lahko predlagali člani organizacije ESREA in so bili nominirani s podpisi, so člani med predlaganimi kandidati po dopisni poti izvolili dvanajst novih članov.

V izvršni odbor so bili tako za naslednje mandatno obdobje izvoljeni (imena navajamo po abecednem vrstnem redu):

Peter Alheit
Gerhard Bisovsky
Etienne Bourgeoise
Agnieszka Bron
Pierre Dominice
Ramon Flecha
Henning Olesen
Kjell Rubenson
Vida A. Mohorčič Špolar
Richard Taylor
Jukka Tuomisto
Alexandra Withnall

Med člani izvršnega odbora je tako dosedanjega člana Zorana Jelenca, ki tokrat ni kandidiral, zamenjala dr. Vida A. Mohorčič Špolar. S tem je Slovenija ohranila kontinuiteto v tem pomembnem organu organizacije evropskih raziskovalcev.

Ker organizacijo ESREA bralci Novičk že dobro poznate, je ne bomo vnovič predstavljali. Naj še enkrat poudarimo, da je Slovenija po številu članov v organizaciji kar precej močno zastopana, enako pa lahko rečemo tudi za našo dejavnost v organizaciji.

Imenovanje predstavnice Slovenije, dr. Vide A. Mohorčič Špolar za članico ESREA je priznanje tako za njo osebno kot tudi za slovensko andragogiko in Andragoški center Slovenije.

Čestitamo!

dr. Zoran Jelenc, ACS

Potek raziskovalne naloge "Evalvacija politike izobraževanja delovne sile s poudarkom na izobraževanju brezposelnih - 2. del"

Seznani vas želimo s potekom raziskovalne naloge Evalvacija politike izobraževanja delovne sile s poudarkom na izobraževanju brezposelnih - 2. del, ki poteka na Andragoškem centru v sodelovanju z Republiškim zavodom za zaposlovanje.

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti učinkovitost vključevanja brezposelnih v izbrana izobraževalna programa USO Natakarski pomočnik in Word for Windows za obdobje 1995/96. Dobiti želimo mnenje vseh, ki so sodelovali pri uresničevanju dveh izbranih izobraževalnih programov; zato smo v raziskavo uvrstili šest subjektov, in sicer: svetovalce zavoda za zaposlovanje; vodje (odgovorne) za izbrana izobraževalna programa v izobraževalnih organizacijah; brezposelne, ki so se izobraževali; delodajalce, ki so zaposlili brezposelne po uspešno opravljenem izobraževanju; odgovorne za izobraževanje brezposelnih na Republiškem zavodu za zaposlovanje in odgovorne za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za šolstvo in šport.

V drugi polovici aprila smo začeli anketirati svetovalce zavoda za zaposlovanje in vodje izbranih izobraževalnih programov v izobraževalnih organizacijah. Opravili smo vse intervjuje na zavodu za zaposlovanje (18 intervjujev) in v izobraževalnih organizacijah (60 intervjujev).

V maju nadaljujemo anketiranje brezposelnih in delodajalcev. Anketiranje (bo) poteka (lo) po pošti. Za program USO Natakarski pomočnik bomo anketirali 272 brezposelnih, za program Word for Windows pa 20 odstotni vzorec od 330 brezposelnih, ki so se izobraževali v letu 1995/96.

Na tem mestu se želimo zahvaliti vsem svetovalcem območnih enot Republiškega zavoda za zaposlovanje in odgovornim za izbrana izobraževalna programa v izobraževalnih organizacijah, da so si vzeli čas ter nam sporočili svoje izkušnje in mnenja o izpeljevanju izobraževalnih programov za brezposelne.

O nadaljnem poteku in izidih raziskovalne naloge vas bomo obveščali v prihodnjih izdajah Novičk.

Vilma Malečkar, ACS

Obiski študijskih krožkov II

Prazniki, ki so bili presenetljivo sončni in topli, so za nami. Dali so nam novih moči in zagon za delo, tako da se potovanja in obiski v posameznih študijskih krožkih nadaljujejo in prav tako tudi spoznavanje različnih krajev in prijetnih ljudi. V aprilu, ki je bil zaradi praznikov bil nekoliko krajši, smo obiskali krožka v Ajdovščini, krožek v Ljubljani in Radovljici.

V Ajdovščini so bili naši gostitelji mentorji in vodja iz Zveze prijateljev mladine. Tam potekajo trije krožki: Za srečo staršev in njihovih otrok, mentorica Ada Bačar, Utrinki s podeželja, mentorica Kristina Valič, in Budanje nekoč in danes, mentorica Irena Kodele Krašna. Obiskali smo zadnja dva krožka, ki zelo zavzeto obravnavata zgodovino in običaje kraja, v katerem deluje posamezen krožek - Kamnje in Budanje. Delo vseh treh krožkov uspešno usklajuje voditeljica krožkov Jana Bolčina.

V Ljubljani smo obiskali Zvezo društev za cerebralno paralizo - Sonce. Tudi pri njih imajo tri krožke: Prostovoljno delo, mentorica Cvetka Zadnikar, Neodvisno in samostojno življenje invalidov, mentorica Alenka Danko, in Ustvarjam - torej sem, mentorica Jelka Bratec. Obiskali smo samo krožek Ustvarjam - torej sem, v katerem člani krožka, ki so iz vse Slovenije, skupaj pripravljajo in oblikujejo ustvarjalne programe za svoje varovance. Programe nazorno pokažejo in jih pogosto tudi sami preskusijo. Vse krožke vodi Marija Božič.

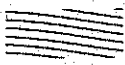
Zadnji predpraznični obisk je bil v Radovljici, pri Društvu za zdrav osebnostni razvoj. V njem izpeljujejo tri krožke: Vezenje starih gorenjskih motivov, mentorica Marija Ribič Turk, Likovna ustvarjalnica - slikanje na steklo, mentorica Sonja Porenta, in Urejanje vrta, mentorica Irena Pungerčar, ki krožke tudi vodi. V krožku Urejanje vrta, ki smo ga obiskali, članice preučujejo možnosti za ureditev zelenjavnega in cvetličnega vrta, ki je primerna za Gorenjsko, preučujejo pa tudi možnosti za ureditev balkonov, ki so zdaj že znani po svoji izjemni urejenosti in bogati okrašenosti s cveticami.

V maju imamo že napovedane številne obiske, tako da vseh tistih, ki so načrtovali naš obisk v maju in nam tega doslej še niso sporočili, verjetno ne bomo utegnili obiskati; obiske bomo nadaljevali še v juniju, to pa je tudi zadnji mesec, ko še obiskujemo krožke.

Za konec naj spomnimo, da je poročila o delu študijskega krožka (obrazec ACSŠK/8) treba oddati do 15. julija 1997. Čeprav se nam zdi ta čas zdaj še dokaj daleč, bo julij tukaj še preden se bomo tega zavedeli, in zato se nanj pravočasno pripravimo.

mag. Slavica Černoša, ACS

In kaj je novega na Borzi?

Borza znanja, eden najstarejših projektov Andragoškega centra, že peto leto živi in se živahno razvija v zadovoljstvo njenih uporabnikov. 3500 ljudi, vključenih v Borzo znanja, ponuja ali išče že okrog 5300 različnih vrst znanja.

V Sloveniji delujejo že tri borze, v Ljubljani (KOŽ - Delavska knjižnica), Mariboru (Doba) in Novem mestu (RIC Novo mesto), 4. junija pa se jim bo pridružila še četrta, v Slovenj Gradcu.

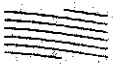
Ker potekajo pogovori večidel po telefonu, je manj pomembno, kje je posamezna borza, po drugi strani pa je spet res, da borza ni le nekakšen mehanizem, ki bi sprejemal, urejal in prenašal podatke o ljudeh, ki znanje imajo, in tistih, ki ga iščejo. Zlasti s svojim delovanjem po javnih občilih posredno ali neposredno spodbuja lokalno prebivalstvo k učnim in izobraževalnim akcijam. Idealno bi bilo, da bi imela svojo borzo znanja vsaj vsaka regija. Na Ministrstvu za šolstvo in šport menijo, da za takšno rešitev nismo dovolj bogati in tako smo se dogovorili za srednjo pot. Ministrstvo bo podpiralo razvoj in delovanje štirih borz, in sicer treh, ki že delujejo (v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu) in četrte v primorski regiji, ko se bo našel ustrezen nosilec. Štiri borze bodo tako geografsko pokrile celotno Slovenijo: ljubljanska Ljubljano in okolico ter Gorenjsko, mariborska Štajersko, Prekmurje in Koroško, novomeška Dolenjsko z Belo krajino, Posavje in Zasavje in prihodnja primorska borza pa Primorsko, Severno-primorsko, Obalno-kraško in Notranjsko regijo.

Seveda pa s tem ostajajo odprte možnosti za nadaljnji razvoj regionalnih in lokalnih borz, in to s strokovnega stališča vsekakor podpiramo. Pogoj pa je, da imajo takšne borze zagotovljen denar za svoje delovanje, saj izhajajoč iz konceptualne zasnove, borza znanja ne sme biti tržni projekt. Njene storitve morajo biti brezplačne, saj je namenjena resnično najširšemu krogu uporabnikov. Pri tem računamo zlasti na lokalne oblasti (mogoče je seveda tudi drugačno sponzorstvo), saj bodo z novim zakonom pridobile tudi namenska sredstva za izobraževanje. Ostane le še vprašanje, koliko posluha za takšne dejavnosti imajo posamezniki, ki delujejo v lokalni upravi. Posamezni primeri že kažejo, da se zadeve zboljšujejo. Tako bo Borza znanja v Slovenj Gradcu nastala prav zaradi razumevanja tamkajšnjega župana.

Ker upamo, da to ne bo le osamel primer, pričakujemo, da se bo razvilo sčasoma več takšnih borz. S takšno vizijo v mislih smo se lotili problema celotnega borznega omrežja in se odločili, da imajo vse borze, ne glede na vire financiranja, enak položaj, vloge in naloge (četudi ne v enakem obsegu), ljubljanska borza pa poleg tega prevzame vlogo osrednje borze, ki dodatno opravlja tiste skupne dejavnosti, ki so pomembne za celotno omrežje borz.

Ko bodo borze po internetu povezane v enoten sistem, bomo lahko govorili tudi o tehničnem medmrežju. Upamo, da se bo ta pomembna sprememba zgodila kmalu, saj so ovire predvsem denarne narave. Na internet se bo namreč mogoče priključiti šele, ko bo posodobljen računalniški program, s pomočjo katerega borza deluje. To pa zahteva precej denarja. Ministrstvo za šolstvo in šport obljublja, da ga bo našlo.

Irena Benedik, ACS

Gorenjska bogatejša za dve novi središči za samostojno učenje

Teško je reči, zakaj se središča za samostojno učenje razvijajo le v nekaterih regijah, res pa je, da imajo prebivalci Gorenjske kar lepe možnosti, da se spoprimejo z učenjem na drugačen način. Delujočim središčem v Domžalah, Radovljici (središče sicer trenutno ne deluje, obljubljajo pa, da bo v kratkem zopet zaživelo), Škofji Loki in Trziču sta se pridružili še dve.

Osemindvajsetega marca je zasebna jezikovna šola Evropa Bled odprla središče na Bledu. Odprtja se je udeležilo nekaj časnikarjev, dogodku pa je bilo posvečeno nekaj časa tudi na lokalni televiziji. Manj zanimanja so pokazale krajevne oblasti, saj se srečanja, kljub povabilu, ni udeležil noben predstavnik lokalne uprave. Morda dogodek res ni usodnega pomena za blejsko skupnost, verjamemo pa, da bo krajanom odprl nove, sveže možnosti za njihovo učenje in razvoj. To pa je gotovo v prid lokalni upravi, zato upamo, da bo projekt po svojih močeh v prihodnje podpirala.

Sicer pa je v središču na voljo pet učnih mest, tri so opremljena z multimedijskimi računalniki, dve pa z avdio- in videonapravami. V središču se bodo za zdaj ljudje lahko učili le tuje jezike, kasneje pa nameravajo ponudbo razširiti. Zdajšnja skromna ponudba multimedijskih jezikovnih programov bodo dopolnjevali v skladu z denarnimi možnostmi, tisti, ki doma še niso priključeni na svetovno medomrežje, pa lahko deskajo po internetu v središču.

Mesec kasneje, natančneje 25. aprila, pa so odprli središče v Mengšu, v zasebnem izobraževalnem podjetju Mi Amigo. V središču so tri učna mesta, eno opremljeno z multimedijskim računalnikom, povezanim z internetom, dve pa z avdio- in videonapravami. Bogato ponudbo klasičnih učbenikov in drugega knjižnega gradiva dopolnjuje za zdaj še skromna ponudba programov na CD-ROMu, vendar v Mi Amigu zatrjujejo, da se bo kmalu povečala. Poleg jezikov se bodo ljudje lahko učili tudi računalništva.

Skrbno pripravljen program odprtja so v Mi Amigu dobro izrabili kot medijsko akcijo in ta je pritegnila kar nekaj časnikarjev, med drugim tudi TV Kranj in TV3; to je nedvomno zelo pomembno, saj še tako prijetno urejena in opremljena središča ne pomenijo nič, dokler ne privabijo tistih, ki so jim namenjena. Za to pa se je včasih treba kar precej potruditi. Obema ustanovama želimo veliko zadovoljnih uporabnikov.

Irena Benedik, ACS

Kurikularna prenova izobraževanja

Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih načrtuje svojo majsko sejo v drugi polovici meseca, torej takrat, ko bodo tokratne Novičke že pripravljene za tisk.

Tako bomo o njenem delu, predvsem pa o delu programskih komisij poročali v naslednji številki. Prav te komisije so zdaj sredi najintenzivnejšega dela, ki se je od oblikovanja programov dela, evidentiranja programov za prenavo in od začetnih seznanitev s problemi na posameznem področju že pred časom prevesilo v kar številne določne naloge, raziskave, primerjave in analize.

Omenjene dejavnosti so v skladu z dinamiko poteka kurikularne prenave. Ta je, vsaj tako kot je bila časovno začetna, v resnici in vsebinsko pa morda malo manj, toda vendarle, že nekje na sredini izpeljave. Morda je prav zato pravi čas, da opozorimo na nekatere vidike njenega dozdajšnjega poteka. Ker zbornik Kurikularna prenavo, ki ga je marca izdal Nacionalni kurikularni svet, glede na naklado najbrž večini naših bralcev ni dostopen, potek prenave z vsemi dilemami in nadaljnji cilji predstavljamo s povzetkom uvodnega prispevka dr. Ivana Svetlika, predsednika Nacionalnega kurikularnega sveta. Tudi sam prispevek ima naslov *Sredi kurikularne prenave* in ima dva dela: *Dileme vodenja prenave* in *Kaj naj bi se v izobraževanju zares spremenilo?* Dileme in odgovori so povzeti na kratko, taki:

Obsežne reforme izobraževanja in radikalni posegi vanj zmeraj prinašajo tudi nevarnosti. Žal le-te prinaša tudi neodzivanje na številne in burne spremembe v drugih podsistemih družbe. Dilema med stabilnostjo in nujnimi spremembami je in bo pričujoča tudi v potekajoči kurikularni prenavi, posebno zato, ker gre pri njej za več kot zgolj za reformo sistema. Spreminja namreč vsebino in način izobraževanja. Kljub temu v zvezi s tem nevarnost radikalnih in preveč hitrih posegov le ni tolikšna, kakor se zdi (in se skuša prikazati, op. p.). Ne gre namreč za neki prelom, temveč za dopolnjevanje, za formalno raven sprememb, ki jim dajejo vsebino izobraževalni proces, organizacija dela v šolah, pripravljenost in usposobljenost učiteljev, učbeniki, oprema idr.

Uresničevanje kurikularne prenave, ki bi se uspešno odzivala na razvojne in družbene spremembe, ni lahko delo. Ni enotnih modelov, ki bi jim lahko sledili, marsikje je znanja o problemih izobraževanja premalo, pa še pogledi na njihovo reševanje so zelo različni, tako tradicionalni kot sodobnejši. Kakor koli že, pa je, ne glede na družbeno in politično občutljivost, kurikularna prenavo predvsem strokovno vprašanje. Učne načrte pripravljajo strokovnjaki in praktiki s posameznih področij, NKS sodeluje kot koordinator in tam, kjer sega kurikularna prenavo preko izobraževanja in kjer jo je treba povezati z razvojnimi vprašanji. O strokovnih vprašanjih se resda ne odloča na referendumih in javnih shodih, vendar sta udeleženosť stroke ter njena avtonomnost v prenavi vseeno tolikšni, da glede tega ne bi smelo biti očitkov.

In kaj naj bi se s prenavo v izobraževanju zares spremenilo? Za dr. Svetlika sta tu na prvem mestu povečana avtonomija in strokovna odgovornost šol in učiteljev, ki naj bi zmanjšala paternalizem države - tak, ki napravi šole in učitelje neodgovorne, neinicijativne in nezainteresirane. Drugi tak cilj je doseči večjo stopnjo povezanosti med disciplinarnimi znanji, tudi z združevanjem predmetov (pri tem se zaradi raznih bojznih v prenavi najbolj zatika, op. p.) ali vsaj z večjim meddisciplinarnim povezovanjem. Največ živčnih razprav je bilo doslej v zvezi s spodbujanjem skladnega telesnega in duševnega razvoja posameznika kot naslednjim ciljem. Ta se je v končni fazi spremenil v statusni boj za število ur, ki je prav gotovo v nasprotju z dodatnim ciljem - preprečiti preobremenjenost in utrujenost učencev.

Uresničitev navedenih ciljev pa je pogoj za postopno doseganje tudi tistih širših ciljev, ki so s stališča delovanja izobraževalnega sistema najpomembnejši. Z njihovim navajanjem končujemo povzetek besedila dr. Svetlika. Naj nam bodo vodilo in pomoč pri samospraševanju glede našega izobraževalnega dela, drugim dejavnikom pa v opomnik glede njihove družbene odgovornosti v izobraževanju:

- večja stopnja vključenosti otrok, mladine in odraslih v izobraževanje ter večja stopnja prehodnosti oziroma uspešnega končevanja izobraževalne poti;
- priprava učencev za kakovostno življenje, poklic in vseživljenjsko izobraževanje, torej na to, da bodo motivirani za nadaljnje pridobivanje znanja in da se bodo naučili, kako se je treba učiti;
- večja kakovost in trajnost pridobljenega znanja, z ohranjanjem funkcionalne pismenosti vred in
- mednarodno primerljivi standardi in raven znanja državljanov Slovenije.

mag. Janko Berlogar, ACS

Ugotavljanje stanja na področju izobraževanja odraslih

V Sloveniji že nekaj časa pospešeno poteka prenova izobraževalnih programov: programe naj bi izboljšali in jih prilagodili zahtevam, ki jih postavljajo pred nas sodobni čas in izzivi prihodnosti. Tudi Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih in predvsem programske komisije, ki delujejo v njenem okviru, so torej pred odgovorno nalogo prenavljanja programov za izobraževanje odraslih. Preden se lotimo temeljite prenove teh programov, bi radi ugotovili, kako je z njimi v resnici. Zato smo v okviru Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih pripravili vprašalnik, tega bo vsaka programska komisija še prilagodila posebnim potrebam svojih programov in ga poslala učiteljem in učiteljicam, ki v teh programih poučujejo. Z vprašalnikom želimo ugotoviti, kaj menijo učitelji o zdajšnjih programih: kaj je v njih dobro in kaj bi bilo potrebno korenite prenove. Zanimajo nas predvsem učni cilji, standardi znanja, učbeniki, načini preverjanja znanja, izpeljave in morebitna druga vprašanja, ki se odpirajo in za katera je mogoče zdaj pravi čas, da se razrešijo. Zato bi radi izrabili priložnost in prosili vse, ki boste ta vprašalnik prejeli, da si vzamete nekaj vašega časa in ga izpolnite. Informacije, ki jih bomo tako dobili, nam bodo omogočile, da bomo prenavljali tiste programe, ki so prenove potrebni, in ne bomo po nepotrebnem spreminjali tistih, ki so dobri.

Tanja Možina, ACS

O delu Programske kurikularne komisije za programe iz 7. člena ZOI

Zadnji mesec se je komisija sestala kar na dveh sejah, saj so naloge, ki so pred njo, obsežne in zahtevne. Poročali smo že, da bodo prvi "zalogaj", ki se ga bo komisija lotila, javni (verificirani) programi tujih jezikov. Zato smo eno izmed sej namenili oblikovanju vprašalnika za učitelje(ice), ki poučujejo v teh programih (450 urni programi angleškega, nemškega, francoskega, italijanskega in madžarskega jezika). Z njim želimo ugotoviti, kako učitelj(ice) ocenjujejo zdajšnje programe: kaj se jim v njih zdi dobro in kaj slabo. Zanimajo nas zlasti učni cilji, standardi znanja, predpisane vsebine, učbeniki, način izpeljave in vprašanja, povezana s preverjanjem znanja. Vprašalnik smo že poslali vsem ljudskim univerzam, zasebnim in drugim organizacijam, ki so verificirane za izpeljevanje teh programov ter nekaterim učiteljem(icam). Izrabljaj priložnost in vse, ki ste prejeli vprašalnik, prosim, da ga izpolnite, četudi je rok za njegovo oddajo že minil. Tiste, ki morda vprašalnika niste prejeli, pa vabim, da se oglasite. Izidi vprašalnika so zelo pomembni, saj bodo komisija in strokovnjaki, ki bodo spreminjali program, le na tej podlagi lahko izdelali ustrezne usmeritve za delo. O izidih ankete bomo poročali.

Svojo drugo sejo pa je komisija namenila seznanjanju s predlogi standardov znanja za omenjene tuje jezike, ki jih je lani pripravila Zveza ljudskih univerz. Tudi to gradivo bomo namreč uporabili pri pripravi spremenjenih programov. Na sestanku je sodeloval tudi direktor Državnega izpitnega centra, dr. Sergej Gabršček, ker je predvideno, da bi začeli stalno sodelovati, saj namerava ta center v skladu s svojim poslanstvom oblikovati standarde znanja za omenjene tuje jezike kot državne standarde. Dogovorili smo se za usklajeno delovanje, tako da bodo prenovljeni programi in standardi kompatibilni.

Sonja Klemenčič, ACS

Novička o delu Programske komisije za osnovno izobraževanje odraslih

V Novičkah so bile predstavljene programske kurikularne komisije, ki delujejo v okviru Področne komisije za izobraževanje odraslih. Prav tako ste lahko prebrali o delovanju nekaterih komisij. Delovati je začela tudi Programska kurikularna komisija za osnovno izobraževanje odraslih, ki se je doslej sestala na dveh sejah; tam smo pregledali (1) delo in naloge Programske komisije za osnovno izobraževanje odraslih, (2) izhodišča za kurikularno prenovo in oblikovanje programov za izobraževanje odraslih in (3) osnutek gradiva Prenova programa osnovne šole za odrasle.

Pripravili smo načrt dela Programске komisije za osnovno izobraževanje odraslih. Spremljamo delo Nacionalnega kurikularnega sveta, delo Področne komisije za izobraževanje odraslih ter Področne komisijo za osnovno šolo. Prav zdaj pripravljamo vprašalnik za učitelje v osnovnih šolah za odrasle, s katerim bomo zbrali podatke za analizo stanja. O delu bomo še poročali.

Alenka Janko, ACS

Velik dogodek za enote za izobraževanje odraslih na srednjih šolah

Petnajstega aprila 1997 so se na iniciativnem sestanku zbrali nekateri predstavniki enot za izobraževanje odraslih na srednjih šolah, da bi ugotovili, kako bi se bolje povezali med seboj in lažje uresničevali skupne interese. Vsi navzoči (15 predstavnikov različnih šol) so se strinjali, da je zadnji čas, da se po zgledu ljudskih univerz in zasebnih organizacij povežejo v zvezo in tako organizirano poskrbijo za pretok informacij, strokovno povezovanje, pa tudi za pospešeno reševanje vseh tistih težav, ki jih imajo enote že od osemdesetih let. To je predvsem njihov neurejeni status, omejene možnosti za kakovosten razvoj izobraževanja odraslih, neupoštevanje njihovih posebnosti v sistemskih in normativnih rešitvah ipd.

Poskusi, da bi skupaj kaj postorili, so bili v preteklih letih besedno že večkrat izraženi, s žal brez uspeha. Zato kaže pohvaliti enoto za izobraževanje odraslih na Šolskem centru za pošto, ekonomijo in telekomunikacije iz Ljubljane ter njeno voditeljico, gospo Ido Srebotnik, ki sta prevzeli pobudo in poskrbeli za prvo srečanje. Na njem je bila določena skupina, ki bo kmalu pripravila ustrezne dokumente za ustanovitev (za zdaj nepoklicne) zveze enot za izobraževanje odraslih pri srednjih šolah. Vabimo vas, da pobude, informacije ali svojo pomoč ponudite delovni skupini, ki ima za zdaj sedež pri omenjeni enoti.

Sonja Klemencič, ACS

S kongresa pedagoških delavcev Portorož, 13. in 14. marec 1997

V Portorožu je bil sredi marca kongres Zveze pedagoških društev Slovenije. Tema posveta je bila zelo aktualna, saj so se na njem ukvarjali s programsko prenovno naše osnovne in srednje šole. Namen posveta je bil obravnavati prve izkušnje in programske

novosti, ki nastajajo po sprejemanju nove šolske zakonodaje, ter oblikovati strokovna izhodišča in priporočila za uresničevanje prenove v prihodnje.

Odziv je pokazal, da prenova zahteva sodelovanje kar najširšega kroga strokovnjakov, teoretikov in praktikov. Kongresa so se namreč udeležili vzgojitelji, učitelji, svetovalni delavci, drugi strokovnjaki, ki sodelujejo v različnih skupinah kurikularne prenove, in tudi predstavniki upravnih organov s področja izobraževanja.

Ob posvetu je izšel tudi zbornik prispevkov, ki je razdeljen tematsko, tako kakor je potekalo delo v skupinah na kongresu, v šest vsebinskih sklopov: v prvi so poleg splošnejših prispevkov o temeljnih didaktično-kurikularnih vprašanih prenove osnovnega in srednjega šolstva tudi prispevki o posameznih predmetih, predmetnih področjih in oblikah dela v šoli, o opismenjevanju, diferenciaciji, ocenjevanju, sodobni informacijski tehnologiji. V drugi skupini prispevkov je bila pozornost namenjena zlasti usposabljanju učiteljev za prenovo šole, vendar prispevke te vrste dopolnjujejo še prikazi položaja in vloge učiteljic in učiteljev v aktualni in zgodovinski perspektivi. Več prispevkov zadeva tudi organizacijo študija na pedagoškem področju. V tretji skupini so obravnavali teme, ki so jim bila skupna nit vprašanja vzgoje v javni šoli in vrtcu ter vzgojiteljeva vloga. Četrta skupina je bila namenjena izmenjavi pogledov o izpeljavi prenove osnovne šole tako na načelni kot tudi na izvedbeni ravni. Peta skupina prispevkov obravnava vprašanja prenove srednjega izobraževanja, pozornost pa je usmerjena zlasti na probleme poklicnega izobraževanja, na razmerja med šolo in podjetjem. V šesti skupini z naslovom Organizacija, upravljanje, šolski sistemi je sodelovalo s prispevki več tujih gostov kongresa; ti so v zborniku kritično opisali načine spreminjanja šolskih sistemov v posameznih državah ter se zavzemali za mednarodne in empirične evalvacije stanja in za avtonomnejšo vlogo posameznih šol.

Priporočila, ki so jih izoblikovali udeleženci kongresa, bodo objavljena v Sodobni pedagogiki. Predsednik ZDPDS dr. Bogomir Mihevc piše v uvodu k zborniku, da si učeče se družbe prihodnjega tisočletja pač ne moremo predstavljati brez strokovno usposobljenih, avtonomnih, odgovornih, ustvarjalnih in za učenje ter sodelovanje pripravljenih učiteljev. Zato ni čudno, da je kongres med pedagoškimi delavci zbudil veliko zanimanja in razmišljanj, ti se kažejo v odzivih tudi v pedagoškem strokovnem tisku.

Metka Svetina, ACS

Vloga klasifikacij v prenovi poklicnega izobraževanja

Bled, 4. in 5. aprila 1997

V organizaciji Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje in Fakultete za družbene vede ter pod pokroviteljstvom European Commission, Directorate General IX, Brussels je potekala 4. in 5. aprila na Bledu mednarodna konferenca z naslovom Vloga klasifikacij v prenovi poklicnega izobraževanja. Čeprav na njej ni bila namenjena

neposredna pozornost izobraževanju odraslih na tej ravni, zadevajo obravnavani problemi, tako kot vse druge partnerje v poklicnem izobraževanju, tudi vsebine in izvajalce tovrstnega izobraževanja. Zaradi tega so se konference udeležili tudi nekateri člani ustreznih programskih kurikularnih komisij pri Področni kurikularni komisiji za izobraževanje odraslih. Iz enakega razloga je v Noviškah, čeprav zgolj v informativnem obsegu, namenjen prostor tudi poročilu s te konference.

Pomen konference se torej izraža tudi v sestavi njenih udeležencev. Med njimi smo srečali predstavnike zares številnih ustanov oziroma socialnih partnerjev v izpeljavi poklicnega izobraževanja in njegove prenovе - od vlade ali pristojnih ministrstev, fakultet obeh univerz, Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtne zbornice, Republiškega zavoda za zaposlovanje, sindikatov, pa do Centra za poklicno izobraževanje kot soorganizatorja, in kot rečeno, Andragoškega centra ali IO PKK. K raznolikosti mnenj pa so poleg tega dodatno pripomogli tuji gostje - strokovnjaki, ki se s prenovo poklicnega izobraževanja ukvarjajo v Slovaški, Češki, na Madžarskem, v Španiji in na Nizozemskem, ter dr. Manfred Kaiser iz nadzorne enote Phare v Ljubljani.

Ton konferenci so dajali prav domači strokovnjaki s svojimi referati ali v razpravah, ki so bile občasno tudi zelo polemične. Zadnje je seveda razumljivo in obenem dobrodošlo, če se zavedamo nerešenih problemov na obravnavanem področju in obenem želimo doseči, da bi se jih enotno lotevali. Klasifikacija poklicev je nedvomno zadeva, ki zadnje zahteva, in to smo razbrali tako iz samih razprav kot tudi iz sklepov konference. Zbornik vseh referatov je izdal Center republike Slovenije za poklicno izobraževanje.

Tematski sklopi, referati in z njimi povezane ali samostojne razprave so razdelile konferenco na dva dela. Prvi je samo na videz terminološke narave, v resnici pa je vprašanje, kaj sploh je poklic, kot se je pokazalo v razpravi, lahko celo eksistencialne narave. Gre za problem, ki je po besedah moderatorja tega dela, značilen za odprti trg dela in zadeva ločevanje izobrazbenih kvalifikacij ljudi od njihovega poklicnega, zaposlitvenega delovanja. Čeprav to morda niti ni bil njen namen, je vprašanje, ali je konferenca zares premaknila tradicionalno in ustaljeno prepričanje, da poklic pripada človeku, v smer razmišljanja o poklicu kot nečem, kar človek v resnici pridobitno dela. Premik torej od 'poklica' na področju osebnosti za področje dela. Vsa zapletenost in celo izzivalnost enega ali drugega razmišljanja se na primer pokaže v vprašanju, ali brezposelna oseba še ima poklic. Če pri tem pritrdimo, kako odgovoriti na vprašanje, ali je zdravnik, ki dolga leta ne opravlja prakse, še zdravnik.

Naslov konference kaže, da je bilo njeno težišče vendarle na drugem problemu, to je vprašanju klasifikacije poklicev. Vendar tudi tu, vsaj v preteklosti, ni bilo enotnih stališč in enotnega ravnanja. Sodeč po razpravah na konferenci bo za kaj takega tudi v prihodnosti treba kar nekaj truda in sodelovanja. Vsaj trije partnerji so pri tem, ki bi morali v prvi vrsti doseči dogovor glede enotnih klasifikacij: statistiki, zavodi za zaposlovanje in izobraževalci. Predstavljene izkušnje iz tujine kažejo, da so tovrstni problemi tudi tam, da enotnih rešitev ni in jih najbrž niti biti ne more, zato bi bilo vsaj na tem področju nepotrebno slepo prevzemati 'evropske' vzorce. Prenova poklicnega izobraževanja je morda prava priložnost, ki bo vsem partnerjem omogočila izoblikovati ustrezno in čimbolj enotno klasifikacijo. Takšno, ki z množico poklicev ne bo nepregledna, neuporabna in neprimerna za načrtovanje izobraževalnih programov; ki bo v skladu z družbenim in tehnološkim razvojem odprta za vpeljevanje novih

profilov, in navsezadnje tudi takšno, ki bo vsebinsko in terminološko toliko jasna, da nam ne bo treba preveč razmišljati, kaj smo po poklicu, kaj po izobrazbi in kaj v resnici delamo. Če bo ta konferenca vsaj malo pripomogla k temu in omogočila, da se bodo sklepi tudi uresničili, potem je vsekakor dosegla svoj namen.

mag. Janko Berlogar, ACS

Letni posvet andragogov Nova Gorica, 12. in 13. maja 1997

Skupina za Unescovo gradivo je obravnavala Panevropsko deklaracijo (Barcelona 1996) in pripravljalne osnutke Deklaracije in načrta dejavnosti, ki naj bi jih obravnavala V. mednarodna konferenca Unesca, Učenje odraslih: ključ za 21. stoletje. V skupini je sodelovala tudi direktorica in generalna sekretarka Urada Slovenske nacionalne komisije za Unesco, gospa Zofija Klemen Krek, in je članicam skupine podala nekaj temeljnih informacij o delu konference v Hamburgu, pripravi temeljnih dokumentov, sestavi državne delegacije za konferenco in Forumu nevladnih organizacij.

Skupina je po obravnavi gradiva sprejela tele ugotovitve in priporočila:

- Pripraviti je treba delovni prevod pripravljalnega osnutka Unescove deklaracije in pripravljalnega osnutka načrta dejavnosti ter ju popraviti in dopolniti z osnutkom deklaracije in osnutkom načrta dejavnosti, ki ga lahko pričakujemo v juniju. Glede na opredelitev gradiva (pripravljalni osnutki) so države članice Unesca poslale svoje pripombe h gradivu. Gotovo je, da bodo pripombe pomenile nekaj posegov v gradivo, zato je delovne osnutke treba s temi pripombami tudi dopolniti.
- Skupina predlaga izvršnemu odboru, da po sprejetih dopolnitvah, gradivo znova obravnava. Skupščina prepušča način obravnave gradiva v društvu odločitvi izvršnega odbora.
- Ob obravnavi pripravljalnega osnutka načrta dejavnosti je skupina ugotovila, da se je Andragoško društvo že zgodaj začelo pripravljati na Unescovo konferenco, saj je o izobraževanju odraslih in demokraciji govorilo že na posvetu v Postojni, leta 1995 (Vloga izobraževanja odraslih v demokraciji družbe). Zato predlaga, naj delegacija, ki bo zastopala Slovenijo v Hamburgu, pregleda zbornik s tega posveta.
- Izobraževanje v lokalni skupnosti, z lokalno skupnostjo in za lokalno skupnost je zelo pomembno in po mnenju skupine usmerjeno v dva cilja: 1) demokratizacijo in 2) varovanje naravne in kulturne dediščine. Skupina upa, da bo v Sloveniji to ena izmed prednostnih nalog v naslednjem desetletju in predlaga razvijanje izobraževalnih in učnih središč v narodnih in regijskih parkih ter njihovo povezavo v omrežje. Uresničenje tega cilja nam pomeni tudi možnost za doseganje ciljev pripravljalnega osnutka načrta dejavnosti pod točko 5 (Učenje odraslih in spreminjajoči se svet dela), točko 6 (Učenje odraslih v razmerju do okolja, zdravja

